

В. Гусєв

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ НЕПЕРЕРВНОЮ ОСВІТОЮ В МЕРЕЖІ ЗАКЛАДІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ

Пріоритетні напрями всеосяжних суспільних трансформацій в Україні передбачають системне реформування сфери освіти. Напрямок упровадження цих реформ за вектором «Відповідальність» визначено у програмному документі Президента України «Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» що підкреслює значущість реформування сфери освіти, яке має охопити усі її структурні складові [18], а саме: сферу неперервної освіти, зокрема, післядипломну педагогічну освіту (ППО).

Неперервна освіта (англ. *lifelong learning* або *continuing education*) — це освітня система, комплекс різних типів освітніх установ, що забезпечують організаційну й змістову єдність, наступність усіх рівнів освіти, що спільно вирішують завдання загальної чи професійної освіти, а також виховання, підвищення рівня та розширення меж професійної компетенції за допомогою різноманітних засобів, способів і форм професійної підготовки з урахуванням актуальних потреб держави і суспільства та інтересів людини упродовж усього активного періоду її життя [4, с. 42].

Водночас феномен неперервної освіти має більш широкий багатовимірний зміст визначального інституту розвитку людини і суспільства, що розкривається за його ціннісним виміром як на рівні індивідуума, так і на рівні суспільства та держави.

На рівні індивідуума неперервна освіта є процесом формування й задоволення пізнавальних запитів та духовних потреб людини, удосконалення або набуття нею нових умінь та навичок, розширення її особистих комунікацій, а також критерієм відповідності людини, що працює, певній посаді.

На рівні держави неперервна освіта є пріоритетним напрямом державної соціально-економічної чи галузевої політики щодо підготовки, підвищення

кваліфікації, перепідготовки кадрів для галузей національної економіки, що має забезпечити підвищення її ефективності та конкурентоспроможності.

Для суспільства неперервна освіта є механізмом розширеного відтворення його професійного та культурного потенціалу, умовою розвитку суспільного виробництва, прискорення соціально-економічного прогресу країни за рахунок зростання інтелектуального капіталу суспільства.

Забезпечення всезагальної інклюзивної та справедливої якісної освіти і створення можливостей для навчання упродовж усього життя для всіх визначено фактором та однією з цілей сталого розвитку, проголошених у ухваленій Світовим освітнім форумом у 2015 р. у м. Інчхон (Республіка Корея) Інчхонській декларації.

В європейській практиці поняття «неперервна освіта» асоціюється з «післядипломною освітою», що означає: набуття освітньо-кваліфікаційних ступенів у вільний час; професійні курси, зокрема з метою підвищення кваліфікації; освіта для дорослих; друга вища освіта тощо.

У країнах ЄС післядипломній освіті дорослих, зокрема працівників реального сектора економіки, приділяється значна увага, пов'язана з прагненням підвищення конкурентоспроможності. Так, у середньому в ЄС забезпечують професійне навчання своїх співробітників 60% підприємств усіх видів діяльності. Рівень і темпи зростання ступеня охоплення освітою дорослого населення, насамперед, пояснюється цілеспрямованою політикою ЄС, спрямованою на сталий інноваційний розвиток, що стала теоретико-методологічною основою програмного акта ЄС – «Європа – 2020. Стратегія розумного, сталого, всеосяжного зростання» (англ. «Europe 2020» – A strategy for Smart, Sustainable and Inclusive growth») [16].

За моделлю неперервної освіти особа може реалізувати право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Держава підтримує, визнає та заохочує всі види освіти (стаття 13 проекту Закону України «Про освіту», реєстр. № 3491).

Формальна освіта здійснюється за освітніми програмами відповідно до визначених законами України та іншими нормативними актами рівнів освіти, галузей знань і спеціальностей. Формальна освіта здобувається у закладах освіти, які мають ліцензію на здійснення освітньої діяльності, і передбачає досягнення визначених державними стандартами результатів навчання певного рівня освіти та здобуття за освітніми програмами визнаних державою кваліфікацій, що дають право доступу до наступного рівня освіти. Результати навчання та кваліфікації підтверджуються відповідним документом про освіту.

Неформальна освіта — організована освіта з метою здобуття нових знань, умінь та інших професійних компетентностей, що не передбачає надання визнаних державою кваліфікацій за рівнями освіти та документа про освіту, встановленого законодавством України.

Інформальна освіта (самоосвіта) — це неофіційна, самоорганізована або спонтанна освіта, що відбувається під час цілеспрямованої або нецілеспрямованої позанавчальної щоденної діяльності, пов'язаної з роботою, родиною тощо, та не передбачає інституційних форм. Інформальна освіта є індивідуальною пізнавальною діяльністю, яка повинна супроводжувати буденне життя кожної людини і яка відбувається скрізь: у родині, серед друзів, на робочому місці, у різних об'єднаннях людей.

Для того щоб в Україні неперервна освіта була результативною і розвивалася згідно з європейськими тенденціями, в її нормативно-правовому полі повинні відображатися шість ключових принципів неперервної європейської освіти, визначених у Меморандумі неперервної освіти Європейського Союзу, а саме:

1. «Базові знання та навички для всіх», тобто принцип гарантованості всезагального неперервного доступу до освіти означає отримання й оновлення навичок, необхідних для адаптації в інформаційному, цифровому суспільстві, незалежно від віку людини, її соціального статусу.

2. «Збільшення інвестицій в людські ресурси» — реалізується як завдяки особистісним заощадженням, так і в межах соціального партнерства за

допомогою коштів державних та суспільних фондів. Перспективним у цьому аспекті має бути співробітництво освітніх закладів (державних, комунальних) з приватним сектором національної економіки у форматі публічно-приватного партнерства (державно-приватного партнерства), а також утвердження моделі «потрійної спіралі», за якою налагоджується співробітництво бізнесу, університету та влади з метою інноваційного розвитку регіону, підприємства.

3. «Інноваційні методики викладання та навчання» – передбачає розроблення нових інноваційних освітніх методик для системи неперервної освіти з використанням дистанційної освіти і гнучкість освітньої системи стосовно сучасних та перспективних освітніх потреб суспільства й особистості; адаптованість до гендерних, культурних проблем та проблем «третього віку», проблем інтеграції осіб з фізичними обмеженнями; зміну соціальної ролі викладача, перехід його до ролі фасилітатора, консультанта, посередника у створенні освітніх індивідуальних просторів суб'єкта навчання на основі їхньої особистісної мотивації; критичність мислення, уміння вчитися, що полягає у запровадженні проектно-орієнтованого підходу до організації освітнього процесу, зокрема проектування його індивідуальної траєкторії для здобувача освітніх послуг.

4. «Нова система оцінки отриманої освіти» – ґрунтується на повноцінному використанні людських ресурсів, професійній освіті, кваліфікації, різноманітному досвіді, що підтверджується дипломами, атестатами та сертифікатами та їх визнанням у Європі.

5. «Наставництво та консультування» – забезпечує вільний доступ до інформації про освітні можливості в Європі; передбачає створення мережі консультаційних державних, приватних служб щодо надання рекомендацій у сфері освітнього, професійного та особистісного розвитку, у виборі необхідних освітніх послуг на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій та Інтернету.

6. «Наближення до дому» – розвиток неформальної освіти за місцем проживання з метою збереження культурних, місцевих особливостей та

традицій, а також отримання якісної освіти без великих витрат, у будь-який час, для будь-якого віку. Це стане можливим завдяки створенню культурно-просвітницьких центрів у безпосередній близькості від місця проживання – у школах, вищих навчальних закладах, торгових центрах, клубах, музеях, бібліотеках, парках, центрах відпочинку, релігійних центрах, на робочих місцях за допомогою міжнародних проектів та програм співробітництва, а також завдяки використанню освітніх сервісів «хмарних технологій» [7].

У вітчизняній практиці «післядипломна освіта» — різновид неперервної освіти – це система навчання та розвитку фахівців з вищою освітою, спрямована, зокрема, на приведення їхнього професійного рівня у відповідність до світових стандартів, вимог часу, індивідуально-особистісних та виробничих потреб; удосконалення наукового та загальнокультурного потенціалу особистості, яка реалізується у спеціалізованих державних або приватних навчальних закладах та засобами самоосвіти і керується державними освітніми стандартами відповідно до певних рівнів кваліфікації та вимог професійної підготовки за визначеними спеціальностями або дисциплінами в галузях знань.

Феномен неперервної освіти, зокрема післядипломної педагогічної освіти активно досліджується в контексті імперативів її модернізації в умовах суспільних трансформацій, інституціональних та технологічних змін. Так, становлення «громадянського суспільства», «економіки знань», «інформаційного суспільства», «відкритої освіти» з усіма економічними, культурними та соціальними наслідками формують імперативи змін усталених моделей освіти і розвитку моделі неперервної освіти [11–14; 17].

Згідно з Національною доктриною розвитку освіти, неперервна освіта в Україні реалізується шляхом [9]:

- забезпечення змісту та координації навчально-виховної діяльності на різних ступенях освіти, що функціонують як продовження попередніх і передбачають підготовку громадян для можливого переходу на наступні ступені;
- формування потреби та здатності особистості до самоосвіти;

- оптимізації системи перепідготовки працівників і підвищення їхньої кваліфікації, модернізації системи післядипломної освіти на основі відповідних державних стандартів;
- створення інтегрованих навчальних планів і програм;
- формування та розвитку навчально-виробничих комплексів ступеневої підготовки фахівців;
- запровадження та розвитку дистанційної освіти;
- організації навчання відповідно до потреб особистості і ринку праці на базі професійно-технічних та вищих навчальних закладів, закладів післядипломної освіти, а також використання інших форм навчання;
- забезпечення зв'язку між загальною середньою, професійно-технічною, вищою та післядипломною освітою.

Найскладнішим питанням у процесі організації неперервної освіти в Європі, особливо в Україні, є фінансування. Нині використовується переважно фінансування з різноманітних фондів або організацій, зацікавлених у підвищенні кваліфікації своїх працівників.

Одним із перспективних способів подолання цих проблем вітчизняної освітньої системи та забезпечення її поступального розвитку є впровадження елементів відкритої освіти. Застосування у навчальному процесі та освітньому менеджменті на всіх рівнях новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ), зокрема освітніх сервісів, доступ до яких забезпечується «хмарними технологіями», та інноваційних методів роботи, що спираються на ці технології, може відіграти значну позитивну роль у реформуванні різних сфер освітньої діяльності – від забезпечення ефективного моніторингу освітнього процесу до створення цілісних систем забезпечення доступу до освітніх ресурсів та обміну передовим освітнім досвідом і методичними матеріалами, а також координацією.

«Хмарні технології» (*cloud computing*) – це сучасні ІКТ, які надають користувачам Інтернету доступ до комп'ютерних ресурсів потужного сервера і можливість використання програмного забезпечення онлайн-сервісу для віддаленого опрацювання та зберігання даних. Хмара – це деякий дата-центр,

сервер або їх мережа, де зберігаються дані та програми, доступні користувачам Інтернету. «Хмарні технології» дають змогу споживачам використовувати програми без їх встановлення на комп'ютері, а також надають доступ до особистих файлів, розміщених у хмарі, з будь-якого комп'ютера, підключеного до Інтернету.

«Хмарні технології» надають можливість у неперервній освіті реалізувати повною мірою принципи її відкритості та доступності, що забезпечує максимальну свободу вхідного вибору і подальшу мобільність особистості. На кожному кроці особистісного розвитку така освіта повинна надавати кожному можливість вибору своєї траєкторії руху як сфери ініціативи та відповідальності.

До кола завдань, що можуть успішно вирішуватися за допомогою «хмарних технологій», також належить розширення можливостей для навчальних та наукових комунікацій у межах освітнього процесу як здобувачів освітніх послуг між собою у спільноті, так і з викладачем на сформованій технологічній хмарній платформі [2].

До арсеналу технологій та інструментів відкритої освіти належать засоби забезпечення доступу до навчальних матеріалів (передусім, електронні бібліотечні системи), засоби візуалізації, інструменти колективної роботи з різноплановим освітнім контентом (як у межах самого навчального процесу, так і для підготовки до занять викладачів), а також широкий спектр засобів забезпечення сучасної дистанційної освіти, насамперед, засоби аудіо- і відеозв'язку [11].

Крім того, відкрита освіта – це також базований на сучасних комп'ютерних та хмарних технологіях менеджмент освітнього процесу, здатний суттєво підвищити як рівень поінформованості громадськості щодо стану справ в освіті, так і ефективність управління системою освіти.

Перспективними для України напрямами впровадження елементів відкритої освіти (з урахуванням особливостей поточного етапу її соціально-економічного розвитку та її освітньої системи) є такі:

1. З огляду на потреби українського суспільства, на стан вищої освіти та на складні проблеми соціального і демографічного характеру, до навчання залучатиметься дедалі більше людей середнього віку. Елементи відкритої освіти можуть широко використовуватися у дистанційній освіті та освіті протягом життя. Це телекомунікаційні та «хмарні технології», що дають можливість не тільки розповісти, а й показати, змодельовати конкретну ситуацію й отримати значні позитивні результати вже у найближчій перспективі.

2. Технології відкритої освіти, зокрема: технології створення і поширення електронних публікацій, допоможуть подолати брак якісних навчальних матеріалів, а також наукових публікацій. Це різноманітні підручники і посібники, методичні матеріали, монографії та наукові публікації у цифрових форматах як для здобувачів післядипломної освіти, так і для викладачів. Електронні публікації дають змогу зробити такі навчально-методичні матеріали набагато дешевшими і доступнішими, а роботу з ними зручнішою й ефективнішою.

3. Технології електронної публікації, обміну цифровим контентом та колективної роботи з ним допоможуть значно поліпшити якість викладання, забезпечуючи ефективний обмін досвідом та різноманітними освітніми матеріалами між викладачами.

4. Елементи відкритої освіти здатні забезпечити вищий рівень прозорості системи освіти, визначити, що і як викладається і вивчається, які матеріали і методики використовуються, якими є навчальні досягнення здобувачів освітніх послуг та якість роботи викладачів.

5. На часі створення за галузями знань, спеціальностями, навчально-науковими дисциплінами порталів освітніх ресурсів, на яких мають бути розміщені підручники, посібники, програми, методичні матеріали, додаткові матеріали для використання на лекціях, практичних та семінарських заняттях, а також для конструювання кейсів та квестів за дисциплінами. Особливу увагу слід приділяти створенню та масштабному впровадженню в освітній процес вітчизняних мультимедійних інтерактивних підручників з розміщенням їх на освітніх порталах.

6. Рівень підготовки викладачів і студентів ВНЗ, ПТНЗ, учителів шкіл має забезпечувати можливість активного користування електронними освітніми матеріалами в освітньому процесі.

7. Міністерству освіти і науки України із залученням Національної академії педагогічних наук України, представників органів публічної влади, наукової та освітньої спільнот, інституцій громадянського суспільства доцільно розробити Концепцію і Програму розвитку в Україні системи неперервної освіти протягом життя. В Концепції і Програмі в частині щодо неперервної освіти дорослих передбачити адекватне використання принципів, методів і технологій відкритої освіти.

Особливу увагу слід приділити модернізації мережі закладів післядипломної педагогічної освіти (далі – МЗППО), оскільки успішність реалізації освітніх реформ безпосередньо залежить від якісної підготовки педагогічних, науково-педагогічних, а також керівних кадрів освітньої галузі, які мають проводити модернізацію освітньої діяльності. Якість підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації слухачів у МЗППО, як стрижневої складової системи неперервної освіти кадрів освітньої галузі, визначає рівень їхньої компетентності, що опосередковано має впливати на формування компетентностей у здобувачів освітніх послуг на відповідних рівнях освіти.

Усталена МЗППО на теперішній час має 23 державні заклади (інститути ППО) Республіканського (в АРК) та обласного підпорядкування, а також Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти (ЦППО) ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України. ЦППО забезпечує підвищення кваліфікації керівних, науково-педагогічних і педагогічних працівників освітніх закладів, а також державних службовців і посадових осіб органів управління освітою місцевого та регіонального рівнів. Ще майже 20 профільних педагогічних вищих навчальних закладів в Україні паралельно здійснюють підвищення кваліфікації вчителів за різними програмами.

На МЗППО покладено завдання здійснювати спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки педагогічних, науково-

педагогічних працівників завдяки поліпшенню професійних знань, умінь і навичок, що становлять їхню професійну компетентність, або отримання іншої спеціальності на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду. Засновниками та власниками закладів ППО є обласні ради, які забезпечують фінансування їх діяльності.

Проблеми функціонування МЗППО пов'язані з такими основними феноменами:

- функціонування МЗППО у невизначеному інституціональному середовищі (неузгодженість актів законодавства, що мають врегулювати діяльність МЗППО, відсутність стандартів післядипломної педагогічної освіти, невизначеність статусу інститутів ППО, які від часу свого створення були віднесені до категорії ВНЗ, але мають різну структуру, що не завжди відповідає вимогам чинного Закону України «Про вищу освіту» тощо);
- консервація традиційних форм освітнього процесу в МЗППО, що зумовлює неузгодженість змісту та форм фахового удосконалення слухачів, зокрема в умовах розвитку інформаційного суспільства та викликів суспільних трансформацій;
- малий діапазон варіативних можливостей підвищення кваліфікації для педагогічних працівників;
- недосконалість контролю за якістю освітнього процесу і виміру набутих здобувачами освітніх послуг компетентностей у МЗППО;
- ослабленість зворотного зв'язку між запитами споживачів освітніх послуг МЗППО;
- неоднаковий рівень матеріального та кадрового забезпечення закладів МЗППО, загальний брак їх фінансового забезпечення;
- недостатній рівень використання та якості інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі в МЗППО, що обмежує можливості управління формуванням компетентностей слухачів.

Проблематика післядипломної педагогічної освіти, зокрема в контексті управління неперервною освітою, привертає увагу науковців. Так, проведено

наукові дослідження за напрямками: дослідження формування «відкритої освіти» в МЗППО, а також у сфері дистанційного навчання та організації кредитно-модульного навчання в МЗППО (В. Олійник); психологічні засади професійного вдосконалення керівних кадрів освіти (О. Бондарчук); стратегії розвитку ППО в контексті формування громадянського суспільства в Україні (Г. Дмитренко); функціонально-посадова компетентність керівника ЗНЗ і шляхи її підвищення в МЗППО (В. Маслов); технології в наукових дослідженнях неперервної професійної освіти (Л. Сергєєва) та інші, висвітлені відповідно у наукових та науково-методичних публікаціях [1; 3; 6; 11–14; 17].

За результатами цих досліджень визначено основні напрями модернізації системи ППО як інституту неперервної освіти, які націлені на розв'язання проблематики його функціонування, зокрема: поєднання формальної, інформальної та неформальної освіти в системі ППО; розроблення та запровадження гнучких освітніх стандартів ППО зі збільшенням у цих стандартах частки ключових загальних, наскрізних, міждисциплінарних компетентностей; розбудова консорціуму закладів ППО як раціональної організаційної форми МЗППО з метою поліпшення координації діяльності закладів ППО; запровадження кредитно-модульного формату освітнього процесу в системі ППО, його реалізації на принципах «відкритої» освіти (університету), методології запровадження дистанційного навчання в системі ППО.

З утвердженням новоутвореної галузі знань та освітньо-наукової спеціальності «Публічне управління та адміністрування» (відповідно шифри 28 і 28.1) [15] на базі освітньої і наукової спеціальностей «Державне управління» постають завдання дослідження проблем організації публічного управління неперервною освітою в МЗППО:

- запровадження методології публічного управління МЗППО на принципах мережевого управління;
- перспективи діяльності утвореного в МЗППО консорціуму закладів ППО шляхом залучення публічно-приватного партнерства;

- опанування державними службовцями і посадовими особами місцевого самоврядування органів управління освітою методологією публічного управління закладами освіти в Центральному інституті післядипломної педагогічної освіти ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України (далі – ЦППО) за спеціально розробленою освітньо-професійною програмою. Цю цільову групу мають становити начальники управлінь (відділів), завідувачі відділів, головні спеціалісти, управлінь (відділів) освіти МДА, РДА, міськвиконкомів, а також органів місцевого самоврядування, віднесених за посадами відповідно до категорій «Б» та «В» державних службовців і 5–7 категорій посадових осіб місцевого самоврядування, особи, зараховані до кадрового резерву, а також депутати обласних, районних рад та рад об'єднаних територіальних громад, які свої депутатські повноваження реалізують у сфері освіти.

У Національній доктрині розвитку освіти [9] на сучасному етапі суспільних реформ і завдань модернізації МЗППО актуалізуються такі питання:

- забезпечення ефективного управління формуванням компетентностей у педагогічних працівників усіх структурних складових освіти, здобувачів освітніх послуг МЗППО відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій [10];
- зміни в предметному змісті, а також діяльнісній складовій освітнього процесу в МЗППО;
- широкомасштабне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес у МЗППО;
- утвердження парадигми неперервної освіти для всіх здобувачів освітніх послуг;
- зміни в структурі освітніх закладів та органів управління ними через реформу місцевого самоврядування, адміністративно-територіальну реформу, децентралізацію владних повноважень, а також запити ринку праці та суспільні потреби;
- проведення оптимізації управління освітою в умовах суспільних реформ та зазначених структурних змін.

Заходи з реалізації цих напрямів стають основними завданнями на сучасному етапі державної освітньої політики, яка має здійснюватися на принципах людоцентризму і з урахуванням світових прогресивних тенденцій розвитку неперервної освіти, а також відповідно до імперативів соціально-економічних, соціально-культурних, технологічних та інших суспільних трансформацій, що має забезпечити конкурентоспроможність здобувачів освітніх послуг на ринку праці, збільшити інтелектуальний капітал нації.

Зазначені питання мають бути висвітлені у відповідних освітньо-професійних програмах для здобувачів освітніх послуг у МЗППО.

Неперервна освіта для кадрів публічної служби (державної і служби в органах місцевого самоврядування) в органах управління освітою є процесом формування особистості державного службовця, посадової особи місцевого самоврядування, розширення їхніх компетентностей і передбачає створення відкритих систем професійної освіти без обмеження віку, доступних протягом усього терміну їхньої діяльності на публічній службі. Це передбачає як підвищення кваліфікації, так і перепідготовку за умов суспільних змін державно-управлінської парадигми, її трансформації до парадигми публічного управління та адміністрування.

Модернізація управлінської діяльності органів публічної влади (тобто органів державної влади й органів місцевого самоврядування) в Україні в умовах обраного країною руху за європейським вектором інтеграції має бути зорієнтованою на утвердження європейських трендів публічного управління та адміністрування, що, насамперед, передбачає: утвердження методології публічного управління; широкомасштабне впровадження інструментарію електронного врядування; оптимізацію структури органів публічної влади, з децентралізацією їх функцій і передачу частини їх разом з відповідним фінансовим забезпеченням органам місцевого самоврядування на принципах субсидіарності.

Це формує імперативи модернізації управлінської діяльності органів публічної влади в галузі освіти щодо її змісту, технології проведення, науково-

методологічного забезпечення і визначення вимог до компетентнісного рівня підготовки управлінських кадрів для роботи в цих органах.

Категорійно-понятійний комплекс «публічне управління», досить повно обговорений у наукових публікаціях, нині знаходить своє застосування у законопроектній практиці [5; 15].

Публічне управління (англ. – *governance; new public governance, public management*) – це практичний вплив держави, що організовує й регулює за допомогою органів публічної влади на суспільну діяльність людей з метою її впорядкування, збереження чи перетворення для забезпечення розвитку суспільства і держави. Публічне управління спирається на владні повноваження і дію інституціональних механізмів, що водночас перебувають під ефективним суспільним контролем. Публічне управління відрізняється від державного тим, що воно здійснюється в межах панування верховенства права завдяки законодавчо відрегульованому і практично діючому механізму контролю суспільства над усіма органами державної влади і місцевого самоврядування, поширюючись на все суспільство.

Головною особливістю публічного управління є вихід управлінської діяльності за межі органів публічної влади, тобто скорочення їх управлінських функцій і передача значної їх частини іншим суб'єктам суспільства: приватному сектору, інституціям громадянського суспільства, а у випадку глобального врядування — міжнародним об'єднанням та організаціям.

Визначальною особливістю публічного управління є те, що змінюється стиль управлінської діяльності: замість розпорядчих дій згори йде їх координація по горизонталі, за мережевим принципом. Метою публічного управління є підвищення керованості, ефективності та результативності управління суспільними справами, що досягається завдяки залученню усіх наявних зацікавлених сторін (стейкхолдерів).

Невід'ємним доповненням та технічною складовою публічного управління є публічне адміністрування, тобто вид організаційно-розпорядчої діяльності адміністрацій різного рівня і належності, які представляють сферу публічного

управління, орієнтовану на надання публічних (державних, муніципальних, управлінських та адміністративних) послуг на засадах запровадження у практику діяльності цих адміністрацій принципів публічного управління. Публічне адміністрування має здійснюватися на професійній (неполітичній) основі, звертаючись у разі потреби до недержавних партнерів для спільного вирішення проблем у цій сфері управлінської діяльності. Правовою основою є норми адміністративного права.

Вирішення завдань модернізації управлінської діяльності в галузі освіти шляхом розроблення її теоретико-методологічних основ і пропозицій її організаційної перебудови, а також кадрового забезпечення пов'язане якісним перетворенням методології державного управління до методології публічного управління й адміністрування.

Це зумовлює формування професійно-освітніх програм підвищення кваліфікації та перепідготовки державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, що працюють в органах управління освітою, з урахуванням міждисциплінарного характеру методології публічного управління.

Водночас виникає потреба у певній координації предметної діяльності закладів ППО, що досягається шляхом їх інтеграції в мережу, організаційно-договірною формою якої може виступати консорціум закладів післядипломної педагогічної освіти.

Мережа в сучасній інституціональній теорії розглядається як інституціональні структури, в яких діють закономірності, що пояснюють формування інститутів [8, с. 77]. За поширеним тлумаченням, мережа є стійким об'єднанням інституціонально незалежних державних і недержавних закладів, які мають інтерес у тій чи іншій сфері державної політики і взаємодіють між собою з метою підвищення ймовірності досягнення визначених цілей.

У цьому контексті перспективним вбачається інституціоналізація публічного управління та адміністрування неперервною освітою в МЗППО шляхом використання такої організаційної форми, як Консорціум закладів ППО.

Інституціоналізація публічного управління у форматі МЗППО має передбачати виконання таких завдань:

1. Теоретико-методологічне обґрунтування та розроблення підходів до наукового супроводу практики впровадження суспільних реформ, зокрема, державно-управлінських реформ і реформування органів місцевого самоврядування мережею публічного управління та адміністрування, а також моніторингу результативності реформ у галузі освіти, зокрема, за напрямом модернізації ППО за розробленою релевантною системою показників та індикаторів.

2. Забезпечення системи органів публічної влади в галузі освіти підготовленими висококваліфікованими професійними кадрами (державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування), спроможних розробляти, аналізувати і реалізовувати державну політику реформування освіти, творчо й ефективно виконувати управлінські функції, сприяти інноваційним процесам у предметній сфері їхньої діяльності з метою досягнення сталого розвитку України.

Розроблення теоретико-методологічних засад публічного управління неперервною освітою в системі закладів післядипломної педагогічної освіти в умовах суспільних реформ в Україні є актуальним завданням подальших наукових розвідок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондарчук О. І. Соціально-психологічні чинники мотивації професійного вдосконалення особистості керівних кадрів освіти: наук.-метод. посіб. / О. І. Бондарчук, М. Й. Боришевський, В. А. Семиченко [та ін.]. — Київ : Логос, 2005. — Розд. 2. — С. 38–87.

2. Гусєв В. О. Управління формуванням компетентностей здобувачів вищої освіти шляхом використання хмарних сервісів / В. О. Гусєв, С. В. Ушеренко // ScienceRise: Pedagogical Education : наук. журнал. — 2016. — № 8(4). — С. 18–28.

3. Дмитренко Г. А. Управління якістю професійної освіти: підготовка конкурентоспроможних випускників : монографія / Г. А. Дмитренко, В. В. Медведь, С. В. Мудра. — Київ – Севастополь : Мисте, 2013. — 336 с.

4. Зайченко І. В. Теорія і методика професійного навчання: навч. посіб. / І. В. Зайченко. — 2-ге вид. доповн. і переробл. — Київ : Ліра-К, 2016. — 580 с.
5. Колодій А. Ф. Публічне врядування і публічне адміністрування / А. Ф. Колодій // Енциклопедія державного управління: у 8 т.; наук. ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]. Т. 8 : Публічне врядування / наук. ред. кол. : В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) [та ін.]; Львів. регіональний ін-т держ. управління; Нац. академія держ. управління при Президентові України. — Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2011. — С. 488–491.
6. Маслов В. І. Наукові основи та технології компетентного управління загальноосвітнім навчальним закладом : монографія / В. І. Маслов, О. С. Боднар, К. В. Гораш. — Тернопіль : Крок, 2012. — 320 с.
7. Меморандум неперервної освіти Європейського Союзу. [електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.europeans.org.ua/deyanel.html>
8. Михайлова О. В. Сети в политике и государственном управлении : монография / О. В. Михайлова. — М. : ИД КДУ, 2013. — 332 с.
9. Національна доктрина розвитку освіти, затверджено Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002 [електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.president.gov.ua>
10. Національна рамка кваліфікацій, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341.
11. Олійник В. В. Підвищення кваліфікації керівників освіти за дистанційною формою навчання / В. В. Олійник, В. Ю. Биков, В. О. Гравіт [та ін.]; за заг. ред. В. В. Олійника. — Київ : Логос, 2006. — 408 с.
12. Олійник В. В. Впровадження нових освітніх технологій у закладах післядипломної педагогічної освіти / В. В. Олійник // Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології : зб. наук. пр. ; за заг. ред. Н. Г. Ничкало. — Х. : НТУ «ХП», 2007. — С. 432–438.
13. Олійник В. В. Модернізація системи післядипломної педагогічної освіти України в умовах змін / В. В. Олійник. // Післядипломна педагогічна освіта: європейські орієнтири та регіональні пріоритети: тези міжнар. наук.-практ. конф. (10–11 верес. 2009 р., Біла Церква) ; за наук. ред. В. В. Олійника, Л. М. Карамушки, Н. І. Клокар, Л. І. Даниленко. — Біла Церква : КОПОПК, 2009. — С. 20–22.
14. Олійник В. В. Чи потрібен післядипломній педагогічній освіті відкритий університет європейського типу? / В. В. Олійник, В. О. Гравіт // Післядипломна освіта в Україні. — 2015. — № 1. — С. 3–7.
15. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 (зі змінами) [електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>
16. Повідомлення Європейської комісії «Європа – 2020» Стратегія розумного, сталого та всеосяжного зростання» від 03.03.2010 року // Законодавче регулювання інноваційної діяльності в Європейському Союзі та

держав-членах ЄС ; за ред. Г. Авігдора, Ю. Капіци. — Київ : Феникс, 2011. — 704 с. — С. 90–116.

17. Сергеева Л. М. Творчість і технології в наукових дослідженнях неперервної професійної освіти : монографія / Л. М. Сергеева ; за заг. ред. С. О. Сисоєвої. — Київ : КІМ, 2008. — 424 с. — С. 342–352.

18. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», схвалено Указом Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 [електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.president.gov.ua>